

SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ PROGRAMLARINDA YAPILAN TEZLERİN PROFİLİ

PROFILE of THE THESIS MADE in HEALTH MANAGEMENT POSTGRADUATE PROGRAMS

İsa GÜL¹, Aysun YEŞİLTAŞ², Belma KEKLİK³

Öz

Bu çalışma sağlık yönetimi lisansüstü eğitim programlarında yapılmış tezlerin profilini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, YÖK'ün tez veritabanında kayıtlı sağlık yönetimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin içerik analizinin yapıldığı bibliyometrik bir araştırmadır. Bu doğrultuda 2004-2013 tarihleri arasında son on yıl içinde yayınlanan 482 lisansüstü tez incelenmiştir. Veri analizi aşamasında tezler hazırlandıkları yıla, bağlı bulunduğu üniversiteye, tez danışmanına, enstitü ve tez türü gibi kategorilere ayrılmış ve analizleri yapılmıştır. Bu çalışma ile bir anlamda sağlık yönetimi lisansüstü eğitim programlarının durum tespiti yapılarak, ileride lisansüstü eğitim programlarına ışık tutması hedeflenmiştir. Ayrıca sağlık yönetimi alanında çalışan araştırmacılara rehberlik edecek bir çalışma olarak da nitelendirilebilir.

Anahtar Sözcükler: Sağlık Yönetimi, Lisansüstü, Araştırma, Eğitim, Tez.

Abstract

This study aimed to examine the profile of the thesis made in health management postgraduate programs. This study is a bibliometric analysis. Master and doctoral thesis prepared in the field of health management and registered to YOK (Council of Higher Education in Turkey) are reviewed according to content analysis. In this context, 482 thesis published between 2004-2013 were analyzed. Thesis are analyzed to different categories such as, year, university, supervisor, institute and being master and doctoral thesis. This study is aimed to guide planning the postgraduate programs in the future by making an assessment. Also it is aimed to lead the way of research in this field.

Keywords: Health Management, Postgraduate, Research, Education, Thesis.

¹ Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, fb_isa_55@hotmail.com

² Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi

³ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi

I. GİRİŞ

Bilimsel bilginin üretilmesini ve toplumsal gelişmeyi sağlayan en önemli kurumlar üniversitelerdir. Lisansüstü eğitimler, bilgi üretimine katkıda bulunan ve üniversitelerin araştırma görevini destekleyen eğitimlerdir. Lisansüstü eğitimlerin belirli bir alanda uzman yetiştirme işlevinin yanında, en önemli işlevi geleceğin akademisyenlerinin yetiştirilmesini sağlamaktır (Alkan, 2014: 42).

İletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler toplam bilginin birkaç senede bir ikiye katlanmasına yol açmakta ve insanlar arası etkileşim ve bütünleşme veya küreselleşme yeni çığırılar açmaktadır. Bunun yanında eğitime, araştırma ve geliştirmeye ayrılan kaynaklar katma değeri geometrik olarak büyümektedir. Bu sebeple ülkeler mecburi eğitim sürelerini uzatmış, yüksek öğretim fırsatlarını da genişletmişlerdir. Toplumdaki talep ve insanların kendini geliştirme arzusu lisansüstü eğitime olan ilgiyi arttırmıştır (Bozan, 2012: 178).

En üst eğitim ve araştırma kurumları olan çağdaş üniversitelerin en önemli işlevi olan lisansüstü eğitim; bilim ve tekniğin ilerlemesini ve araştırmaların yapılmasını sağlaması, bilgiyi üretmesi ve yayması, bilimsel düşünceyi geliştirmesi, üst düzeyde eğitim sağlaması, araştırma geliştirme etkinliklerine katkıda bulunması, teknik alanda gelişme sağlamaya yönelik araştırmalar yapılmasını sağlaması, ülke sorunlarına çözüm olanakları sunması, geleceğin öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmesi, ülke kalkınması için gerekli serbest piyasadaki iş alanlarına, sanayi ve üretim merkezlerine yeterli nitelikli insan gücünü yetiştirmesi gibi önemli görevleri gerçekleştirmektedir (Karaman, Bakırcı 2010: 103). Lisansüstü eğitimin amacı, ülkenin gereksinim duyduğu bilim adamı ve öğretim üyesi gibi yüksek insan gücünü yetiştirmek ve ülke sorunları çözmeye ve teknik alanda gelişme sağlamaya yönelik araştırmalar yapmak olarak açıklanabilir (Sevinç, 2001: 126).

Lisansüstü eğitimin geçmişini anlayabilmek için öncelikle Türkiye’de lisans eğitiminin tarihçesine göz atmak gerekir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Osmanlı Devleti’nden devreden iki üniversiteye ancak 1946 yılında Ankara Üniversitesi’nin kurulmasıyla bir üçüncüsü ilave edilebilmiştir. 1983 yılına gelindiğinde üniversitelerin Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplandıklarında Türkiye’de sadece 27 üniversite mevcut iken (Bozan, 2012), bugün itibarıyla YÖK verilerine göre Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda 186 üniversite bulunmaktadır (www.yok.gov.tr). Bazı ülkelerle birlikte ülkemizde üniversite öğrenci sayılarındaki artış Tablo 1’de görülmektedir.

**Tablo 1. Bazı Ülkelerde Yükseköğretim Öğrenci Sayıları Ve Büyüme Oranları
(2000-2010)**

Ülke	2000 Yılı Öğrenci Sayıları	2010 Yılı Öğrenci Sayıları	10 Yıllık Dönemde Öğrenci Sayısı Artış Oranı (% de)
Türkiye	1.594.462	3.529.334	121
Çin	7.364.111	31.046.735	322
ABD	13.202.880	20.427.709	55
Japonya	3.982.069	3.836.314	-4
Fransa	2.015.344	2.245.097	11
Hindistan	9.404.460	20.740.740	121
İran	1.404.880	3.790.859	170

Kaynak: Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası, (www.yok.gov.tr).

Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında eğitim gören öğrenci sayılarındaki artışın ülkenin demografik yapısı, her seviyede artan okullaşma oranları, zorunlu hale gelen 12 yıllık eğitim, küresel sosyo-ekonomik dinamikler ve gittikçe daha fazla uluslararası hale gelen yükseköğretim dünyası dikkate alındığında önümüzdeki yıllarda da devam edeceği görülmektedir (Çetinsaya, 2014).

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nun 3. Maddesi t fıkrasına göre lisansüstü eğitim yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik eğitimini kapsar. Lisansüstü eğitimlerden biri olan yüksek lisans, bir lisans öğretimine dayalı, eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir. Doktora ise lisansa dayalı en az altı veya yüksek lisans veya eczacılık veya fen fakültesi mezunlarınca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlığa dayalı en az dört yarıyılık programı kapsayan ve orijinal bir araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir. Tıpta Uzmanlık, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir. Sanatta Yeterlik, lisansa dayalı en az altı, yüksek lisansa dayalı en az dört yarıyılık programı kapsayan ve orijinal bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan doktora düzeyinde lisansüstü bir yükseköğretim eşdeğeridir (Resmi Gazete 1981: 17506).

Lisansüstü eğitimin veriliş şekline bakıldığında, Türkiye’de lisansüstü eğitim, 1970’li yıllara kadar 3-4 yıllık eğitimle tek kademeli olarak sadece doktora programı şeklinde yürütülmüştür. Doktora eğitimi o dönemde usta-çırak ilişkisi şeklinde yürütülmektedir. Yüksek lisans eğitimi ise programa alınmamıştır (Boran, 2012: 180). Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği kapsamında geçmişten günümüze lisansüstü eğitim programlarından mezun olan öğrenci sayıları Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Doktora ve Yüksek Lisans Mezun Sayıları (1983-2012)

Mezuniyet Yılı	Doktora Mezunları	Yüksek Lisans Mezunları	Mezuniyet Yılı	Doktora Mezunları	Yüksek Lisans Mezunları
1983	676	1.099	1998	2.364	8.329
1984	805	1.473	1999	2.577	8.518
1985	522	1.831	2000	2.124	7.943
1986	504	2.184	2001	1.985	9.556
1987	812	3.450	2002	2.472	13.719
1988	631	3.405	2003	2.815	16.433
1989	793	3.332	2004	2.680	21.850
1990	1.008	3.847	2005	2.838	24.009
1991	1.446	4.191	2006	2.594	27.734
1992	1.365	4.326	2007	3.357	31.871
1993	1.368	4.620	2008	3.754	28.758
1994	1.466	5.057	2009	4.253	33.697
1995	1.623	5.419	2010	4.684	42.760
1996	2.104	8.070	2011	4.643	27.626
1997	1.879	7.539	2012	4.506	25.813

Kaynak: Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma:Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası, (www.yok.gov.tr).

Türkiye'nin doktora mezunlarının çok önemli bir bölümünü mezun eden köklü üniversitelerin yanı sıra, kurumsallaşmasını ve alt yapılarını önemli ölçüde tamamlamış üniversitelerde sunulan eğitimin niceliğinin ve niteliğinin daha da artırılması için yeni teşvik düzenlemeleri ve politikalar üretilmesi gerekmektedir. Lisansüstü eğitimde kapasite ve nitelik artışı için ayrı bir lisansüstü eğitim politikası geliştirilmesi gereklidir. (Çetinsaya, 2014).

1.1. Sağlık Yönetimi Alanında Lisans ve Lisansüstü Eğitimi

Sağlık hizmetleri yönetimi, bireylere, toplumlara ya da kurumlara, sağlık ve tıbbi bakım ile iyi bir ortamda yaşamalarını sağlamak için, yapılacak işleri ve kullanılacak kaynakları ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda, planlamak, örgütlemek, yönlendirmek, denetlemek ve koordine etmek olarak ifade edilebilir(Hayran, 2009).

Sağlık organizasyonları yapısı gereği, yönetilmesi en karmaşık ve güç olan açık sistemlerden biridir. Ülkenin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak büyük miktarlarda ve giderek artan oranlarda kaynak tüketimi yapan bu karmaşık örgütlerin yönetiminde çeşitli düzeylerde rol alan yöneticilerin bilgi, beceri ve yetenek alanları her zamankinden daha hızlı bir şekilde değişmektedir. Günümüzde sağlık yönetimi

konusu gerek ülkemizde gerekse uluslar arası çevrelerde son derece önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir (Çimen, 2010: 138).

Sağlık yönetimi alanında lisansüstü eğitim veren program ilk kez Michael M. Davis tarafından 1934 yılında Chicago Üniversitesi Lisansüstü İşletme Okulunda ‘Hastane İdaresi Programı’ olarak eğitim vermeye başlamıştır. Amerika’da 1990 yılına kadar 50’den fazla hastane yönetimi lisansüstü programı açılmıştır (www.ssa.uchicago.edu).

Ülkemizde ilk sağlık yönetimi eğitimi veren ‘Sağlık İdaresi Yüksekokulu’ 1963 yılında Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak kurulmuştur. Daha sonra 05.06.1970 tarih ve 800 Sayılı Hacettepe Üniversitesi Senatosu kararı ile Hastane İdaresi Yüksekokulu kurulmuş ve 1975 yılına kadar lisansüstü eğitim vermiştir. 06.11.1975 tarih ve 75-816 Senato kararı ile lisans programı da açılarak okulun adı “Sağlık İdaresi Yüksekokulu” olarak değiştirilmiştir. Sağlık Bakanlığına bağlı okul ile Hacettepe Üniversitesine bağlı okul, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa dayalı olarak çıkarılan 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tek bir okul olarak Hacettepe Üniversitesi içinde birleştirilmiştir. 24.04.2006 tarihinde 008913 sayılı Yükseköğretim Kurumu tavsiye kararı ve Hacettepe Üniversitesi senatosu kararı ile İktisadi İdari Bilimler Fakültesi’ne (İİBF) ‘Sağlık İdaresi Bölümü’ olarak bağlanmıştır (www.sid.hacettepe.edu.tr).

2014 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu ile Ek Yerleştirme Kılavuzu’na göre sağlık yönetimi, sağlık idaresi, sağlık kurumları işletmeciliği adları altında sağlık yöneticiliği lisans eğitimi veren 45 üniversite bulunmaktadır (www.dokuman.osym.gov.tr). Çimen’in 2010 yılında yaptığı çalışmada görüldüğü üzere 2009 yılında sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayısı 13, lisansüstü eğitim veren üniversite sayısı ise 9’dur. Bu durum sağlık yönetimi alanında olumlu bir artış olduğunu göstermektedir.

II. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı, bilim dalı ya da anabilim dalı sağlık yönetimi kapsamında yer alan (sağlık yönetimi, hastane ve sağlık kurumları yönetimi, sağlık kurumları işletmeciliği, sağlık kurumları yönetimi, hastane işletmeciliği vb.) lisansüstü bölümlerde yapılmış tezlerin profilini incelemektir. Bu kapsamda 2004-2013 yılları arasında yapılmış ve YÖK tez veritabanında bulunan 482 tez çeşitli yönleriyle incelenerek sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma, sağlık yönetimi alanında yapılmış olan tezlerin YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen verilere göre içerik analizi yapılarak incelenmesiyle bu alanda çalışan araştırmacılara bilgi sağlaması ve yeni çalışılacak konulara yön vermesi açısından önemlidir. Literatürde tezlere yönelik farklı alanlarda farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan bibliyometrik analizler, tezlerin içerik analizi ve konu dağılımları, en sık atıf yapılan kaynaklar, kullanılan araştırma yöntemleri ve veri toplama teknikleri gibi özellikler üzerinde yoğunlaşmaktadır. (Al, Tonta, 2004: 24). Bu çalışmada

sağlık yönetimi alanında hazırlanmış tezlerin değerlendirilmesi içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemekte ve yorumlanmaktadır (Aslan, 2014: 44).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye'de bilim dalı ya da anabilim dalı sağlık yönetimi alanında bulunan lisansüstü bölümlerde yapılmış, tüm tezler oluşturmaktadır. Tezlere ulaşmak için YÖK'ün tez veritabanı "<https://tez.yok.gov.tr>" internet adresi kullanılmıştır. Araştırma için erişime kapalı ve açık tüm tezlerdeki bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırma sürecinde erişime açık olan tezlerin bilgilerine kolaylıkla ulaşılrken, erişime kapalı olan tezlere ait bilgilere, tez künyesinde (tez özeti) belirtilen veriler aracılığıyla ulaşılmıştır. Araştırmada tarama yapılırken bazı tezlerde anahtar kelime bulunmadığı için, sadece anahtar kelimelerine ulaşılan tezlerdeki anahtar kelimeler değerlendirilmiştir. Aynı zamanda ulaşılan tezler araştırmacıların tarama yöntemine bağlı olduğundan, sağlık yönetimi lisansüstü programlarında olup da tarama sonucunda bulunamayan tezlerin olması da muhtemeldir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tezlerin 2004-2013 yılları ile sınırlandırılması, araştırmanın sadece araştırmacıların seçmiş olduğu yöntemle yapılmış olması, araştırmanın kısıtlılıklarındandır. Aynı zamanda sağlık yönetimi alanındaki bütün lisansüstü tezlerin YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında kayıtlı olması araştırmanın varsayımlarından biridir.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada sağlık yönetimi lisansüstü programlarında yapılan tezlere ulaşmak için YÖK tez veritabanında detaylı arama yapılmış ve detaylı aramada "konu" bölümünde "hastaneler", "sağlık kurumları yönetimi" ve "aile hekimliği" tanımlanan tezlere ulaşılmıştır. Taramanın bu şekilde yapılmasının nedeni, sağlık yönetimi alanında tez çalışması yapan yazarların tez konusunu çoğunlukla "hastaneler" ve "sağlık kurumları yönetimi" "aile hekimliği" ve şeklinde girmesine bağlıdır. Veritabanında tezlere ulaşıldıktan sonra tezlere ait bilgiler Excel programına aktarılmış ve daha sonra da SPSS 22.0 programında analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Tez Türü		Toplam
	Yüksek Lisans	Doktora	
2004	31	7	38
2005	15	1	16
2006	29	2	31
2007	33	1	34
2008	26	4	30
2009	37	4	41
2010	98	5	103
2011	40	3	43
2012	57	1	58
2013	83	5	88
Toplam	449	33	482

Tablo incelendiğinde tezlerin sabit bir artış göstermediği ve yıllara göre dalgalanmalar yaşandığı görülmektedir. Bu durum üniversitelerin öğrenci alım politikalarındaki değişikliklerinden ya da teze geçen öğrencilerin sayısından kaynaklanmış olabilir. Tabloya göre en fazla tez 2010 yılında yapılmıştır. Yine en fazla doktora tezinin 2004 yılında yazıldığı, en fazla yüksek lisans tezinin ise 2010 yılında yapıldığı görülmektedir. Sağlık yönetimi alanında lisansüstü eğitim programları her geçen gün artış gösterdiğinden gelecek yıllarda bu konuda daha fazla tez yapılması olasıdır.

Sağlık yönetimi alanında yapılmış tezlerin üniversitelere ve tez türlerine göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Tezlerin Üniversitelere ve Türlerine Göre Dağılımı

Üniversiteler	Tez Türü		Toplam	Yüzde (%)
	Yüksek Lisans	Doktora		
Ankara Üniversitesi	32	-	32	6.6
Atılım Üniversitesi	18	-	18	3.7
Başkent Üniversitesi	20	-	20	4.1
Beykent Üniversitesi	146	-	146	30.3
Cumhuriyet Üniversitesi	2	-	2	0.4
Dokuz Eylül Üniversitesi	28	-	28	5.8
GATA	4	4	8	1.7
Gazi Üniversitesi	51	2	53	11.0
Hacettepe Üniversitesi	58	17	75	15.6
İstanbul Üniversitesi	37	1	38	7.9
İstanbul Bilim Üniversitesi	3	-	3	0.6
Marmara Üniversitesi	34	8	42	8.7
Okan Üniversitesi	6	-	6	1.2
Süleyman Demirel Üniversitesi	6	1	7	1.5
Ufuk Üniversitesi	4	-	4	0.8
Toplam	449	33	482	100.0

Tabloya göre, en fazla tez yapılmış ilk altı üniversitenin Beykent, Hacettepe, Gazi, Marmara, İstanbul ve Ankara üniversiteleri olduğu görülmektedir. Özellikle Hacettepe, Gazi, Marmara, İstanbul ve Ankara üniversitelerinin sağlık yönetimi alanında gerek lisans, gerekse lisansüstü eğitim konusunda köklü geçmişi olan üniversiteler olduğu göz önüne alındığında sonuçların bu şekilde çıkması normaldir. En fazla yüksek lisans tezi Beykent Üniversitesi'nde yapılmışken, en fazla doktora tezi Hacettepe Üniversitesi'nde yapılmıştır. Tabloya göre Beykent Üniversitesi'nde daha fazla yüksek lisans tezinin yapılmasının nedeni olarak, bu üniversitenin sağlık yönetimi alanındaki lisansüstü öğrenci kontenjanını diğer üniversitelerden daha fazla tutmasından dolayı olduğu düşünülmektedir.

Tezlerin enstitülere ve türlerine göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Tez Türü	Enstitü		Toplam
	Sosyal Bilimler	Sağlık Bilimleri	
Yüksek Lisans	324	125	449
Doktora	7	26	33
Toplam	331	151	482

Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere, sağlık yönetimi alanındaki lisansüstü bölümlerin bir kısmının sağlık bilimleri, bir kısmının da sosyal bilimler enstitüsü içerisinde yer aldığı görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinin büyük bir bölümü sosyal bilimler enstitüsünde yapılmışken, doktora tezlerinin önemli bir bölümü sağlık bilimleri enstitüsünde yapılmıştır.

Tezlerin üniversitelere ve enstitülere göre dağılımı Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Tezlerin Üniversitelere ve Enstitülere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Enstitü		Toplam	Yüzde (%)
	Sosyal Bilimler	Sağlık Bilimleri		
Ankara Üniversitesi	-	32	32	6.6
Atılım Üniversitesi	18	-	18	3.7
Başkent Üniversitesi	20	-	20	4.1
Beykent Üniversitesi	146	-	146	30.3
Cumhuriyet Üniversitesi	-	2	2	0.4
Dokuz Eylül Üniversitesi	28	-	28	5.8
GATA	-	8	8	1.7
Gazi Üniversitesi	53	-	53	11.0
Hacettepe Üniversitesi	12	63	75	15.6
İstanbul Üniversitesi	38	-	38	7.9
İstanbul Bilim Üniversitesi	3	-	3	0.6
Marmara Üniversitesi	-	42	42	8.7
Okan Üniversitesi	2	4	6	1.2
Süleyman Demirel Üniversitesi	7	-	7	1.5
Ufuk Üniversitesi	4	-	4	0.8
Toplam	151	331	482	100.0

Tablo 4'te de görüldüğü üzere, üniversitelerin sağlık yönetimi lisansüstü bölümleri daha çok sosyal bilimler enstitüsünde yer almaktadır. Ancak Okan ve Hacettepe üniversitelerinde hem sağlık bilimleri, hem de sosyal bilimler enstitüsünde yapılan tezlerin varlığı dikkat çekmektedir. Bu durum, bu iki üniversitede bulunan sağlık yönetimi lisansüstü programlarının bir dönem sağlık bilimleri enstitüsünde, bir dönem de sosyal bilimler enstitüsü içinde bulunduğunu göstermektedir.

Sağlık yönetimi lisansüstü programlarında danışmanlık yapmış öğretim üyeleri ve danışmanlık sayıları Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7. Sağlık Yönetimi Lisansüstü Programlarında Danışmanlık Yapmış Öğretim Üyeleri ve Danışmanlık Sayıları

Öğretim Üyesi	Tez Türü		Toplam
	Yüksek Lisans	Doktora	
Mehmet Fikret Gezgin	28	-	28
Dilaver Tengilimoğlu	14	2	16
İsmet Şahin	10	3	13
Yusuf Çelik	11	2	13
Kamil Uslu	11	-	11
Metin Ateş	11	-	11
Sıdıka Kaya	9	2	11
Haydar Sur*	6	5	11
Haluk Tanrıverdi	10	-	10
Hakan Kitapçı	10	-	10
Atıf Akdaş*	10	-	10
Afsun Ezel Esatoğlu	9	-	9
Bayram Şahin	8	1	9
Şahin Kavuncubaşı	9	-	9
Sefer Gümüş	8	-	8

* Aynı tezde ikinci danışman olan öğretim üyeleridir.

Tablo 7'ye göre sağlık yönetimi lisansüstü eğitim programlarında en fazla yüksek lisans tezine danışmanlık yapmış öğretim üyesinin Prof. Dr. Mehmet Fikret Gezgin olduğu, en fazla doktora tezine de Prof. Dr. Haydar Sur'un danışmanlık yaptığı görülmektedir.

Tezlerde bulunan anahtar kelimeler taranmış ve en fazla kullanılan yirmi anahtar kelime Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Tezlerde Adı Geçen Anahtar Sözcükler

Anahtar Kelime	Sayı
Hastane	64
Sağlık Hizmetleri	41
Sağlık	34
Hemşire	23
Kalite	21
Hasta Memnuniyeti	18
İş Tatmini	17
Sağlık Çalışanları	17
Hastane Yönetimi	16
Toplam Kalite Yönetimi	16
Motivasyon	15
Sağlık Sektörü	13
Hastaneler	11
Hizmet	11
Örgütsel Bağlılık	10
Hasta Güvenliği	9
Stres	9
Tükenmişlik	9
Sağlık Kurumları	8
Liderlik	8

Tablo 8'e göre tezlerde en fazla hastane, sağlık hizmetleri, sağlık ve hemşire gibi anahtar kelimelerin kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte bu anahtar kelimelerden sonra kalite, hasta memnuniyeti, iş tatmini, toplam kalite yönetimi, motivasyon gibi kelimelerin yaygın kullanılması tezlerin temasının bu konular etrafında şekillendiği konusunda ipuçları vermektedir. Ayrıca örgütsel bağlılık, hasta güvenliği, stres, tükenmişlik ve liderlik gibi anahtar kelimelerin kullanılması da bu konularda önemli ölçüde tezin yapıldığını göstermektedir.

Sağlık yönetimi alanında lisansüstü eğitim veren üniversitelerin yıllara göre tez sayıları Tablo 9'da gösterilmektedir.

Tablo 9. Üniversitelerde Yıllara Göre Tamamlanmış Tez Sayıları

Üniversiteler	Yıllar										Toplam
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Ankara Üniversitesi	5	4	3	4	3	2	6	3	1	1	32
Atılım Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	5	5	4	4	18
Başkent Üniversitesi	-	-	-	-	4	-	2	-	11	3	20
Beykent Üniversitesi	-	-	-	1	2	11	51	14	22	45	146
Cumhuriyet Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	-	3	3	1	4	4	4	5	3	28
GATA	3	-	-	-	-	4	-	1	-	-	8
Gazi Üniversitesi	6	1	6	6	9	6	8	2	1	8	53
Hacettepe Üniversitesi	13	6	9	6	5	9	10	9	3	5	75
İstanbul Üniversitesi	-	-	5	5	2	3	14	-	4	5	38
İstanbul Bilim Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3
Marmara Üniversitesi	10	5	5	9	4	2	3	3	-	1	42
Okan Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	1	1	4	6
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	7
Ufuk Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Toplam	38	16	31	34	30	41	103	43	58	88	482

Tablo 9'a göre, sağlık yönetimi alanında lisansüstü eğitimi veren üniversitelerden Ankara, Gazi, Hacettepe, Marmara, İstanbul, Dokuz Eylül gibi üniversitelerde 2004'ten günümüze kadar göreceli olarak belirli bir istikrar içinde tez yapıldığı görülmektedir. Sağlık yönetimi alanında en fazla teze sahip Beykent Üniversitesi'nde 2007 yılından itibaren tezlerin tamamlandığı, verilmeye başlandığı; Atılım, Başkent, Cumhuriyet, Okan, Süleyman Demirel ve Ufuk üniversitelerinde ise son yıllarda tamamlanan tez sayısında artış olduğu görülmektedir. Bunun sebebi, bu üniversitelerde lisansüstü eğitimin yeni başlamış olmasındandır. Bu veri aynı zamanda sağlık yönetimi lisansüstü eğitiminin son bir kaç yıl içinde ivme kazandığının da göstergesidir.

4. SONUÇLAR

Sağlık yönetimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin profilini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, tezler çeşitli yönleriyle incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, en fazla tezin 2010 yılında yapıldığı, en fazla teze Beykent Üniversitesi'nin sahip olduğu, teze en fazla danışmanlık yapan öğretim üyesinin Mehmet Fikret Gezgin olduğu, tezlerin büyük bir bölümünün sosyal bilimler enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. Aynı zamanda sağlık bilimleri enstitüsünde de yapılan tezler mevcuttur. Sonuçlar değerlendirildiğinde, sağlık yönetimi disiplininin hem sağlık hem de sosyal bilimlerle iç içe olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Göktaş ve Erdem (2006), sağlık yönetimi alanında 1985-2003 yılları arasında yapılan tezlerin profilini incelemiş ve sonuç olarak sağlık yönetimi disiplininin farklı alanların etkileşimine açık multidisipliner bir özellik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Sağlık yönetimi lisansüstü programları son yıllarda hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde artış göstermektedir. Lisansüstü eğitim görmüş bireyler sayesinde gerek akademik ihtiyaçlara cevap verilmesi noktasında, gerekse profesyonel sağlık yöneticisi yetiştirme anlamında önemli adımlar atılmaktadır. Sağlık sektörünün yönetilmesi zor, karmaşık bir yapıda olduğu göz önüne alındığında profesyonel sağlık yöneticilerinin gerekliliği bir kez daha önem kazanmış olmaktadır. Sağlık yönetimi alanındaki bilim insanlarının yaptıkları çalışmalarla sağlık yönetimi disiplininin gelişmesine katkıda bulunulacak ve sağlık yönetimi mesleğinin tanınırlığı her geçen gün artacaktır. Türkiye'de son yıllarda açılan lisans ve lisansüstü programlar sağlık yönetimi mesleğinin önünün açılması noktasında umut vermektedir.

5. KAYNAKLAR

Al, Umut - Tonta, Yaşar (2004), “Atıf Analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü Tezlerinde Atıf Yapılan Kaynaklar”, *Bilgi Dünyası*, Cilt.1, Sayı.5, (19-47).

Alkan, Gönül (2014), “Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984-2012)”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi/Ocak 2014*, (41-52).

Bozan, Mahmut (2012), “Lisansüstü Eğitimde Nitelik Arayışları”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt.2, Sayı.4, (177-187).

Çetinsaya, Gökhan (2014), Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası, *Anadolu Üniversitesi Basımevi*, Eskişehir.

Çimen, Mesut (2010), “Sağlık Yönetimi ve Sağlık Yönetim Eğitimi”, *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt.3, Sayı.1, (136-139).

Göktaş, Bayram - Erdem, Ramazan (2006), “Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Tezlerin Profili”, *Fırat Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, Cilt.1, Sayı.1, (53-63).

<http://web.firat.edu.tr/shmyo/edergi/ciltbirsayibir/Goktas%20ve%20Erdem.pdf>, Erişim Tarihi: 20.12.2014.

Hayran, Osman (2009), Sağlık Hizmetlerinin Yönetimi, www.merih.net/m1/wosmhay15.htm, Erişim Tarihi: 15.12.2014.

Sevinç, Bilal (2001), “Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Uygulamaları, Sorunlar ve Uygulamalar”, *DEÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt.1, Sayı.34, (25-40).

Karaman, Sedat - Bakırcı, Fehim (2010), “Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Sayı.2, (94-114).

Chicago University (2014), The Master’s Program, <http://www.ssa.uchicago.edu/gphap-history>, 14.12.2014.

ÖSYM (2014), Tablo-4. Merkezi Yerleştirme İle Öğrenci Alan Yükseköğretim Lisans Programları, <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/osys-ek/t-4-baski15092014.pdf>, 14.12.2014.

Hacettepe Üniversitesi (2014) Sağlık İdaresi Bölümü Tarihçesi, <http://www.sid.hacettepe.edu.tr/tarihce.shtml>, 14.12.2014.

Yüksek Öğretim Kanunu (2547). Resmi Gazete Tarih: 1981; Sayı: 17506.